

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 304/09-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti J. B., S., H., zastúpeného spoločnosťou E. P. P., konajúc prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. E. P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002, za účasti Okresného súdu Humenné, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B., S., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 porušené boli.

2. Okresnému súdu Humenné p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. J. B., S., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € [slovom dvetisíc eur (60 252 Sk)], ktoré mu j e Okresný súd Humenné p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá uhradiť trovy konania J. B., S., v sume 438,57 € [slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatsedem centov (13 212,36 Sk)] na účet spoločnosti E. P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Humenné j e p o v i n n ý uhradiť trovy konania v sume 438,57 € [slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatsedem centov (13 212,36 Sk)] na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2009 doručená sťažnosť J. B., S., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002.

Ústavný súd po preskúmaní žiadosti uznesením č. k. IV. ÚS 304/09-14 z 10. septembra 2009 ustanovil sťažovateľovi právnu zástupkyňu a vyzval ju, aby v určenej lehote upresnila a doplnila sťažnosť sťažovateľa.

Zo sťažnosti po jej doplnení a z priloženej dokumentácie vyplýva, že navrhovateľ L., a. s., H. (ďalej len „navrhovateľ“), sa návrhom doručeným okresnému súdu 16. apríla 2002 domáhal od sťažovateľa zaplata sumy 78 011,30 Sk s prísl. z dôvodu neuhradenia faktúr za nájom dopravného prostriedku. Okresný súd vo veci vydal platobný rozkaz č. k. 1 Rob 222/02-28 z 24. mája 2002, ktorým uložil sťažovateľovi uhradiť navrhovateľovi spornú sumu s prísl. a trovy konania. Sťažovateľ v zákonnej lehote podal proti označenému platobnému rozkazu odpor, a preto okresný súd podľa § 174 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil platobný rozkaz a nariadil vo veci pojednávanie. Vec je vedená okresným súdom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002.

Okresný súd vo veci sťažovateľa v ďalšom priebehu konania dvakrát meritórne rozhodol (rozsudkami č. k. 15 Cb 208/2002-96 z 25. novembra 2003 a č. k. 15 Cb 208/2002-398 z 30. júna 2006), pričom Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolaní sťažovateľa v oboch prípadoch rozsudok okresného súdu uzneseniami sp. zn. 4 Cob 15/04 zo 17. marca 2004 a sp. zn. 4 Cob 67/2006 z 13. marca 2008 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa sťažovateľa *„Z dôvodov nečinnosti prvostupňového súdu (odporca vyslovuje podozrenie z nadržovania žalobcovi) dochádza rôznymi obštrukciami vo forme pozmeňovania obsahu spisových materiálov k účelovým prietahom v konaní, ktoré sú v konečnom dôsledku príčinou, že doposiaľ, t. j. 20. 7. 2009 vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté.“* Sťažovateľ zdôrazňuje, že k porušovaniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dochádza najmä potom, ako krajský súd rozsudkom z 13. marca 2008 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie *„... v rokoch 2008 a 2009, keď bol súd bez akéhokoľvek právne relevantného dôvodu nečinný, hoci mu nič nebránilo v tom, aby vo veci konal a rozhodol“*.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Humennom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Humenné prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 konal v ďalšom období bez prieťahov.

3. J. B. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 15.000,- € (slovom pätnásťtisíc EUR), ktoré mu je Okresný súd Humenné povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. B. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky vo výške 438,57 €, ktoré je Okresný súd Humenné povinný uhradiť na účet spoločnosti E. P. vedený v U., a. s. pobočka P., č. ú... do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 304/09-27 z 29. októbra 2009 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na tieto oznámenia ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril prípisom sp. zn. Spr 4010/09 z 18. novembra 2009, v ktorom okrem iného uviedol:

„... Je pravdou, že vec sp. zn. 15Cb/208/2002 napadla na Okresný súd Humenné dňa 16. 4. 2002 a táto doposiaľ nebola právoplatne skončená. Z obsahu spisu... však vyplýva, že samotný sťažovateľ podstatnou mierou prispel k tomu, že konanie v tejto veci nebolo

doposiaľ právoplatne skončené, a to z dôvodu, že sťažovateľ sa nedostavoval na pojednávanie, opakovane viackrát svoju neúčast' na pojednávaniach ospravedlňoval a žiadal pojednávania odročiť a nakoniec dvakrát v tomto konaní vzniesol námietku zaujatosti zákonného sudcu.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že spis... bol v období od 19. 9. 2006 do 18. 4. 2008 na Krajskom súde v Prešove, a to z dôvodu odvolacieho konania, a preto toto obdobie nemožno považovať za nečinnosť Okresného súdu Humenné. Nakoniec sťažovateľ požiadal súd aj o ustanovenie obhajcu z radov advokátov a tieto všetky skutočnosti teda prispeli k tomu, že táto vec doposiaľ nebola právoplatne skončená a z týchto dôvodov považujeme sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú.

Navyše odškodné, ktoré požaduje sťažovateľ vo výške 15 000,- eur považujeme za neprimerané vzhľadom na predmet tohto konania.“

Ústavný súd zaslal vyjadrenie okresného súdu na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právnej zástupkyňi sťažovateľa. V podaní z 1. decembra 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa najmä uviedla, že sťažovateľ v celom rozsahu zotrváva na svojej sťažnosti, pričom obranu okresného súdu považuje vzhľadom na konkrétne okolnosti veci za irelevantnú a zároveň upresnila sumu trov právneho zastúpenia, ktorú žiada sťažovateľ k náhrade.

II.

Z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 Cb 208/2002 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Dňa 16. apríla 2002 navrhovateľ doručil okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým by okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť mu sumu 78 011,30 Sk s príslušenstvom (sp. zn. Rob 222/02).

2. Okresný súd návrhu navrhovateľa vyhovel a vo veci 24. mája 2002 vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal sťažovateľ 18. septembra 2002 odpor.

3. Uznesením sp. zn. 15 Cb 208/2002 z 23. októbra 2002 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odpor.

4. Pojednávanie vo veci nariadil okresný súd na 26. november 2002; navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal o odročenie tohto pojednávania (okresný súd ho odročil na 17. január 2003).

5. Pojednávanie zo 17. januára 2003 bolo z dôvodu neospravedlnenej neúčasti účastníkov konania odročené na 18. február 2003; z účasti na tomto pojednávaní sa sťažovateľ ospravedlnil z dôvodu práceneschopnosti, a preto bolo odročené na 14. marec 2003.

6. Pojednávanie konané 14. marca 2003 bolo odročené na neurčito z dôvodu, že sťažovateľ predložil súdu lekársku správu, podľa ktorej sa nebude môcť podľa vyjadrenia lekára zúčastňovať pojednávanií po dobu šiestich mesiacov.

7. Dňa 9. mája 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie za účasti oboch účastníkov konania, ktoré bolo odročené na 6. jún 2003 s tým, že navrhovateľ predloží súdu potrebné písomnosti.

8. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 4. júna 2003 návrh na vylúčenie zákonného sudcu z prerokúvania a rozhodovania veci, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením zo 17. septembra 2003 tak, že zákonný sudca nie je z prerokúvania a rozhodovania veci vylúčený (spis bol okresnému súdu vrátený 3. októbra 2003).

9. Pojednávanie konané 6. júna 2003 bolo odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľa.

10. Pojednávanie nariadené na 7. november 2003 bolo odročené na 25. november 2003 z dôvodu neúčasti sťažovateľa, ktorý doručenie nemal vykázané; okresný súd uznesením zo 7. novembra 2003 nariadil predvedenie sťažovateľa na pojednávanie prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru H. (ďalej len „policajný orgán“).

11. Na pojednávaní 25. novembra 2003 okresný súd po konštatovaní, že sa nedostavil sťažovateľ, ktorý nemal doručenie vykázané, vo veci vyhlásil rozsudok, ktorým uložil sťažovateľovi zaplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu a trovy konania; sťažovateľ podal 13. februára 2004 proti rozsudku odvolanie (spis bol predložený krajskému súdu 27. februára 2004).

12. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Cob 15/04 zo 17. marca 2004 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol okresnému súdu doručený 21. apríla 2004).

13. Dňa 14. októbra 2004 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ uplatnil námietku zaujatosti voči všetkým sudcom okresného súdu (z tohto dôvodu bolo pojednávanie odročené na neurčito).

14. Okresný súd predložil spis 8. novembra 2004 na rozhodnutie o námietke zaujatosti; krajský súd uznesením z 11. novembra 2004 vrátil vec okresnému súdu ako predčasne predloženú.

15. Po opätovnom predložení spisu krajskému súdu (17. decembra 2004) na rozhodnutie o námietke zaujatosti krajský súd uznesením z 5. januára 2005 opätovne vrátil spis okresnému súdu ako neodôvodnene predložený [s poukazom, že o námietke zaujatosti zákonného sudcu už rozhodol 17. septembra 2003 tak, že zákonný sudca nie je z prerokúvania a rozhodovania veci vylúčený (pozri bod 8)].

16. Sťažovateľ 12. novembra 2004 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

17. Pojednávanie nariadené na 3. marec 2005 bolo odročené na neurčito z dôvodu práceneschopnosti predsedu senátu.

18. Pojednávanie konané 1. apríla 2005 bolo po vypočutí účastníkov konania odročené pre účely vyhlásenia rozsudku.

19. Pojednávanie nariadené na 29. apríl 2005 bolo na žiadosť sťažovateľa odročené na 31. máj 2005 z dôvodu zvolenia právneho zástupcu (okresný súd upozornil sťažovateľa, že ak si ho nezvolí do nasledujúceho pojednávania, tak mu to už nebude umožnené); pojednávanie konané 31. mája 2005 bolo opätovne odročené s tým, že sťažovateľ predloží plnú moc podpísanú advokátom V. Š.

20. Pojednávanie konané 8. júla 2005 bolo odročené pre neprítomnosť navrhovateľa a skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa nemal dodržanú zákonnú lehotu na prípravu na pojednávanie.

21. Uznesením z 12. júla 2005 okresný súd sťažovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

22. Pojednávanie konané 16. augusta 2005 bolo odročené na 9. september 2005, pričom navrhovateľ bol vyzvaný predložiť písomné podklady.

23. Pojednávanie konané 9. septembra 2005 bolo odročené z dôvodu vyhlásenia rozsudku na 11. október 2005; toto pojednávanie bolo opätovne odročené na 4. november 2005 z dôvodu vyhlásenia rozsudku.

24. Pojednávanie konané 4. novembra 2005 bolo opätovne odročené na 9. december 2005 pre účely zisťovania adresy svedka; termín tohto pojednávania bol zrušený a nariadený na 13. december 2005 z dôvodu neúčasti svedka.

25. Pojednávanie konané 13. decembra 2005 bolo po vypočutí svedka odročené na 31. január 2006, ktoré bolo opätovne odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania; znalecké dokazovanie okresný súd nariadil uznesením z 1. februára 2006, pričom na vyhotovenie znaleckého posudku určil 60-dňovú lehotu (znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 12. apríla 2006).

26. Po vyjadreniach účastníkov konania k znaleckému posudku okresný súd na pojednávaní 27. júna 2006 uznesením ukončil dokazovanie a odročil pojednávanie na 30. jún 2006 pre účely vyhlásenia rozsudku.

27. Na pojednávaní 30. júna 2006 okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým uložil sťažovateľovi zaplatiť sumu 73 157,10 Sk príslušenstvom a trovy konania; proti rozsudku sa obaja účastníci odvolali (spis bol predložený krajskému súdu z dôvodu rozhodnutia o odvolaní 19. septembra 2006).

28. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Cob 67/2006 z 13. marca 2008 zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie; spis bol okresnému súdu vrátený 18. apríla 2008, ktorý až do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (23. júl 2009) vo veci nekonal.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií ústavný súd preskúmal aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o žalobe navrhovateľa, ktorou sa domáha od sťažovateľa zaplata sumy 78 011,30 Sk s prísl. z dôvodu neuhradenia faktúr za nájom dopravného prostriedku. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade nejde o vec právne ani fakticky zložitú, keďže ide o právny spor patriaci do štandardnej rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom doterajší priebeh namietaného konania nesignalizuje, že by v jeho priebehu bolo potrebné vykonať časovo náročné dokazovanie, ktoré by aspoň čiastočne ospravedlňovalo doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd na základe analýzy doterajšieho priebehu konania dospel k záveru, že sťažovateľovi možno pripísať čiastočne na vrub doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania z dôvodu, že sa nezúčastňoval nariadených pojednávaní (či už s ospravedlnením, alebo bez ospravedlnenia) a viackrát požiadal o ich odročenie. Ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že sťažovateľ v priebehu konania viackrát vzniesol námietku zaujatosti a požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, a v tejto súvislosti konštatoval, že išlo o procesné úkony, na ktorých uplatnenie mal sťažovateľ právo, ale obdobie, počas ktorého sa s nimi okresný súd zaoberal, objektívne malo vplyv na doterajšiu dĺžku namietaného konania, a preto túto skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia.

3. Pri hodnotení postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu

byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým postupom, ktorý nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty v primeranom čase (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že činnosť okresného súdu bola v namietanom konaní v zásade plynulá až do 18. apríla 2008, keď mu bol vrátený spis na ďalšie konanie z odvolacieho súdu po zrušení jeho rozsudku z 30. júna 2006 uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Cob 67/2006 z 13. marca 2008; odvtedy okresný súd až do doručenia sťažnosti ústavnému súdu, t. j. do 23. júla 2009, bez ospravedlniteľného dôvodu vo veci nekonal, a preto spôsobil zbytočné prietahy v konaní.

Podľa názoru ústavného súdu však došlo k zbytočným prietahom v konaní aj z dôvodu neefektívnej, resp. nesústrednej činnosti okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na

a) dôvody uvedené v uznesení krajského súdu sp. zn. 4 Cob 15/04 zo 17. marca 2004, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu z 25. novembra 2003 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (procesné chyby spočívajúce vo vyhlásení rozsudku bez účasti sťažovateľa, ktorému nebolo doručenie vykázané, pričom o termíne pojednávania objektívne nevedel, keďže aj pokus o jeho predvedenie policajným orgánom nebol úspešný),

b) nesústredený postup pri predkladaní spisu nadriadenému súdu pre účely rozhodnutia o námietke zaujatosti zákonného sudcu (spis dvakrát vrátený ako predčasne, resp. neodôvodnene predložený; pozri už uvedené),

c) dôvody uvedené v uznesení krajského súdu sp. zn. 4 Cob 67/2006 z 13. marca 2008, ktorým odvolací súd zrušil aj v poradí druhý rozsudok okresného súdu vo veci z 30. júna 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (nesprávnosť postupu okresného súdu z dôvodu vylúčenia vzájomného návrhu sťažovateľa na samostatné konanie).

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu, ako aj jeho neodôvodnenou nečinnosťou v období po 18. apríli 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 došlo k porušeniu základného práva

sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Keďže namietané konanie nebolo ku dňu vydania tohto nálezu ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 v ďalšom období konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cb 208/2002 konal bez zbytočných prietahov, nepovažoval vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k názoru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 € s odôvodnením, že „... sa dostal do stavu dlhotrvajúcej právnej neistoty a stratil tým dôveru v neustrannosť súdov ako aj presvedčenie, že sa súdnou cestou možno v Slovenskej republike dovolať spravodlivosti“, pričom „v dôsledku nečinnosti okresného súdu sa dostal do sociálnej tiesne aj vzhľadom nato, že v predmetnej právnej veci je predmetom konania finančná suma, ktorá mu právom patrí...“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc na jednej strane najmä dôvody, pre ktoré došlo v namietanom konaní k zbytočným priesťahom (neefektívna a nesústredená činnosť), a doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania a na druhej strane správanie sťažovateľa ako účastníka konania majúce negatívny podiel na doterajšom priebehu konania, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € sťažovateľovi primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. E. P., konateľkou spoločnosti E. P.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 € (20 949,92 Sk), keďže išlo o úkony urobené v roku 2009. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie a ďalšie podanie na ústavnom súde) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16

ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 3 x 115,90 € (za jeden úkon štátnej služby) a 3 x 6,95 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky), t. j. spolu 368,55 €. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou DPH, úhrada bola po pripočítaní DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky priznaná v celkovej sume 438,57 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Úhradu za ďalšie úkony právnej služby požadované právnu zástupkyňou sťažovateľa ústavný súd nepriznal vzhľadom na ich obsah, v ktorom absentovali ústavné aspekty.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2009